

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. birželio 6 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 – 66 straipsnis – Taikymo sritis *ratione temporis* – Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 – Taikymo sritis *ratione materiae* – Civilinės ir komercinės bylos – 1 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies a punktas – Sritys, kurioms reglamentas netaikomas – Sutuoktinių turto teisiniai režimai – 54 straipsnis – Prašymas išduoti pažymą, patvirtinančią, kad teismo sprendimas yra vykdytinas – Teismo sprendimas dėl įsiskolinimo, atsiradusio nutraukus turtinius santykius, susiklosčiusius dėl *de facto* partnerystės ryšio“

Byloje C-361/18

dėl *Szekszárdi Járásbíróság* (Seksardo apylinkės teismas, Vengrija) 2018 m. gegužės 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. birželio 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ágnes Weil

prieš

Géza Gulácsi

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkė C. Toader (pranešėja), teisėjai L. Bay Larsen ir M. Safjan,

generalinis advokatas M. Bobek,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vlácil,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Heller ir A. Tokár,

* Proceso kalba: vengrų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2012 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1) 1 straipsnio 1 dalies ir 2 dalies a punkto, taip pat 53 straipsnio aiškinimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant Ágnes Weil, gyvenančios Vengrijoje, ir Géza Gulácsi, gyvenančio Jungtinėje Karalystėje, ginčą dėl Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnyje nurodytos pažymos išdavimo tam, kad būtų vykdomas prieš Géza Gulácsi nukreiptas galutinis sprendimas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 44/2001

- 3 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42, klaidų ištaisymas OL L 290, 2014, p. 11) 16–18 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(16) Tarpusavio pasitikėjimas, vykdamas teisingumą Bendrijoje, pateisina valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų automatišką pripažinimą, nepradedant jokio proceso, išskyrus tuos atvejus, kai kyla ginčas.

(17) Vadovaujantis tuo pačiu tarpusavio pasitikėjimo principu, vienoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje procesas turi būti veiksmingas ir greitas. Tuo tikslu teismo sprendimas turėtų būti paskelbtas vykdytinu automatiškai, formaliai patikrinus pateiktus dokumentus, nepaliekant teismui jokios galimybės savo iniciatyva nurodyti bet kokią sprendimo nevykdymo pagrindą pagal šį reglamentą.

(18) Tačiau gerbti gynybos teises reiškia, kad gynėjas gali rungtyniškame procese apskųsti teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu, jeigu jis mano, kad yra bent vienas sprendimo nevykdymo pagrindas. Ieškoviui taip pat reikėtų sudaryti galimybę pasinaudoti žalos atlyginimo procesu, jeigu jo prašymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu atmetamas.“

- 4 Šio reglamento 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Jis ypač netaikomas mokesčių, muitinių arba administracinėms byloms.

2. Šis reglamentas netaikomas:

a) fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksnui, nuosavybės teisėms, atsirandančioms iš santuokos ryšių arba ryšių, kurie pagal tokiems ryšiams taikytiną teisę laikomi lygiaverčiais santuokai [fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksnui, turtiniams santykiams, susiklosčiusiems dėl santuokos ryšių arba ryšių, kurie pagal tokiems ryšiams taikytiną teisę laikomi lygiaverčiais santuokai].

<...>“

5 Šio reglamento 53 straipsnyje numatyta:

„1. Šalis, kuri prašo pripažinimo arba kreipiasi dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu, pateikia teismo sprendimo kopiją, atitinkančią sąlygas, būtinas jos autentiškumui patvirtinti.

2. Šalis, kuri kreipiasi dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu, taip pat pateikia 54 straipsnyje nurodytą pažymėjimą [pažymą], nepažeisdama 55 straipsnio.“

6 To paties reglamento 54 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, teismas arba kompetentinga institucija bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu išduoda šio reglamento V priede nurodytą standartinės formos pažymėjimą [pažymą].“

7 Reglamente Nr. 44/2001 55 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Jeigu 54 straipsnyje nurodyt[ą] pažymėjimas [pažymą] nepateikiam[a], teismas arba kompetentinga institucija gali nustatyti jo[s] pateikimo laiką [terminą] arba priimti lygiavertį dokumentą, arba, jeigu jis [(ji)] mano, kad turi pakankamai informacijos, apsieiti be minėto[s] pažymėjimo [pažymos].“

Reglamentas Nr. 1215/2012

8 Reglamente Nr. 1215/2012 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Visų pirma šis reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėms byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdančias valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*).

2. Šis reglamentas netaikomas:

a) fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksnui, nuosavybės teisėms, susijusioms su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu [fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksnui, turtiniams santykiams, susiklosčiusiems dėl santuokos ryšių arba testamentų ir paveldėjimo].

<...>“

9 Šio reglamento 66 straipsnyje numatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas tik pradėtam teismo procesui, autentiškiems dokumentams, kurie oficialiai sudaromi arba įregistruojami, ir teisminėms taikos sutartims, kurios patvirtinamos arba sudaromos 2015 m. sausio 10 d. arba vėliau.

2. Nepaisant 80 straipsnio, Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 toliau taikomas teismo sprendimams, kurie priimami iškeltose bylose, autentiškiems dokumentams, kurie oficialiai sudaromi arba įregistruojami, ir teisminėms taikos sutartims, kurios patvirtinamos arba sudaromos iki 2015 m. sausio 10 d., kurie patenka į to reglamento taikymo sritį.“

Vengrijos teisė

Įstatymas dėl teismo sprendimų vykdymo

- 10 *Bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény* (1994 m. Įstatymo Nr. LIII dėl teismo sprendimų vykdymo) 31/C straipsnio 1 dalies g punkte nustatyta:

„Bylą nagrinėjantis pirmosios instancijos teismas, gavęs prašymą <...>, išduoda Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnyje nurodytą pažymą, naudodamas Reglamento Nr. 1215/2012 I priede pateiktą formą.“

Civilinis kodeksas

- 11 *Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. Évi IV. törvény* (1959 m. Įstatymas Nr. IV dėl Civilinio kodekso; toliau – Civilinis kodeksas; redakcija, kuri buvo taikoma sprendimo, kurį prašoma įvykdyti, paskelbimo dieną) 578/G straipsnio, esančio Civilinio kodekso IV antraštinės dalies „Prievolių teisė“ XLVI skyriaus 3 punkte „Sugyventinių turtiniai santykiai“, 1 ir 2 dalyse buvo nustatyta:

„1. Gyvendami bendrai sugyventiniai bendrąją nuosavybę įgyja proporcingai savo įnašų įsigyjant daiktą daliai. Jeigu ši proporcija negali būti nustatyta, laikoma, kad jų įnašai yra lygūs. Nustatant teises į bendrą turtą atsižvelgiama į šeimos ūkyje atliktą darbą.

2. Šios taisyklės, išskyrus sutuoktinius ir registruotus partnerius, taip pat taikomos kitų tame pačiame šeimos ūkyje gyvenančių giminaičių turtiniams santykiams.“

- 12 Civilinio kodekso 685/A straipsnyje, įtvirtintame šio kodekso VI antraštinėje dalyje „Baigiamosios nuostatos“, nustatyta:

„Partnerystės santykiai yra tuomet, kai du asmenys gyvena bendrai (kaip sugyventiniai), neįregistravę santuokos ar partnerystės, palaikydami emocinio prieraišumo ryšius ir bendrai tvarkydami ūkio reikalus; jie nėra sudarę santuokos ar įregistravę partnerystės arba partnerystės ryšio su kitais asmenimis, tarp jų nėra tiesiosios ar šoninės giminystės ryšio ir jie neturi bendro tėvo ar motinos.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 13 Á. Weil ir G. Gulácsi buvo partnerystės neįregistravę sugyventiniai, kaip tai suprantama pagal Civilinio kodekso 685/A straipsnį, kurie laikotarpiu nuo 2002 m. vasario mėn. iki 2006 m. spalio mėn. gyveno kartu.

- 14 *Szekszárdi Városi Bíróság* (Seksardo miesto teismas, Vengrija) sprendimu, kuris tapo galutinis ir vykdytinas 2009 m. balandžio 23 d., iš A. Gulácsi Á. Weil naudai priteisė 665 133 Vengrijos forintų (HUF) (maždaug 2 060 eurų) sumą kartu su delspinigiais, remdamasis jų turtinių santykių, susiklosčiusių jiems gyvenant kartu (*de facto* partnerystė), nutraukimu.

- 15 Siekdama, kad jai būtų išmokėta minėta suma, Á. Weil pradėjo priverstinę teismo sprendimo vykdymo procedūrą Vengrijoje, nukreiptą prieš G. Gulácsi; ši procedūra nedavė rezultatų, nes pastarasis šioje šalyje neturėjo nei pajamų, nei turto.
- 16 Kadangi nuo 2006 m. G. Gulácsi gyveno Jungtinėje Karalystėje ir ten gavo nuolatinių pajamų, 2017 m. lapkričio 22 d. Á. Weil pateikė *Szekszárdi Járásbíróság* (Seksardo apylinkės teismas, Vengrija), t. y. 2009 m. balandžio 23 d. sprendimą priėmusiam teismui, prašymą išduoti Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnyje nurodytą pažymą siekiant, kad būtų įvykdytas šis sprendimas.
- 17 Gavus tokį prašymą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pirmiausia kilo abejonių dėl galimybės, išduodant Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnyje nurodytą pažymą, patikrinti, ar ieškinys, dėl kurio priimtas 2009 m. balandžio 23 d. sprendimas, patenka į šio reglamento taikymo sritį.
- 18 Šiuo klausimu jis teigia, kad egzekvatūros panaikinimas Reglamentu Nr. 1215/2012 reiškia, kad valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teismas gali atlikti tik formalią prašymo vykdyti teismo sprendimą kontrolę. Todėl, jei kilmės valstybės narės teismas automatiškai turi išduoti Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnyje nurodytą pažymą, kyla pavojus, kad byloms, kurioms netaikomas šis reglamentas, būtų taikoma jame nustatyta vykdymo tvarka, o šiame reglamente numatytų atsisakymo vykdyti pagrindų sąrašas yra baigtinis.
- 19 Tuo atveju, jeigu Reglamento (EB) Nr. 1215/2012 53 straipsnyje nurodyta pažyma nebūtų išduodama automatiškai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, antra, ar turiniai santykiai, susiklostę dėl *de facto* partnerystės, priskiriami civilinėms arba komercinėms byloms, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 1 straipsnio 1 dalį, arba jie priskirtini prie santykių, kuriems netaikomas šis reglamentas, visų pirma prie turtinių santykių, susiklosčiusių iš ryšių, kurie pagal jiems taikytiną teisę laikomi lygiaverčiais santuokai, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 1 straipsnio 2 dalies a punktą.
- 20 Šiuo klausimu šis teismas teigia, kad pagal Civilinio kodekso 578/G straipsnio 1 dalį *de facto* partnerių turiniams santykiams taikoma prievolių teisė.
- 21 Minėtas teismas taip pat pažymi, kad Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 2 dalies a punkto versijoje vengrų kalba, kitaip nei tos nuostatos versijose kitomis kalbomis, žodžių junginys „lygiaverčiai santuokai“ buvo išversti kaip „turi teisinių pasekmių, panašių į tas, kaip santuokos atveju“. Todėl jam kyla klausimas, ar daugiau dėmesio reikėtų skirti *de facto* partnerystės ryšio turiniui, ar šio ryšio teisinėms pasekmėms. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai nurodo, kad turinio požiūriu toks partnerystės ryšys ir santuoka iš esmės nesiskiria, nes jie abu grindžiami emociniu prieraišumu ir bendru ūkio reikalų tvarkymu. Vis dėlto teisiniu požiūriu Vengrijos teisėje abi bendro gyvenimo formos reglamentuojamos skirtingai, visų pirma kiek tai susiję su bendro turto dalybomis, pareiga mokėti alimentus, gyvenamosios vietos naudojimu ir paveldėjimu. Vis dėlto nėra esminio skirtumo, kiek tai susiję su sutuoktinių ir *de facto* partnerių teisėmis į socialines išmokas, mokesčių lengvatomis šeimai ir parama šeiminiam būstui.
- 22 Šiomis aplinkybėmis *Szekszárdi Járásbíróság* (Seksardo apylinkės teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Reglamento <...> Nr. 1215/2012 53 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kai valstybės narės teismas, kuris priėmė sprendimą, gauna šalies prašymą, jis turi automatiškai išduoti pažymą dėl teismo sprendimo ir neturi tikrinti, ar bylai taikomas Reglamentas <...> Nr. 1215/2012?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra neigiamas, ar Reglamento <...> Nr. 1215/2012 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad ieškinys dėl *de facto* partnerių tarpusavio atsiskaitymų suderinimo apima turto, įgyto dėl ryšių, kurie (teisiniu požiūriu) laikytini lygiaverčiais santuokai, teisinius režimus?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl taikytino reglamento

23. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimus dėl Reglamento Nr. 1215/2012 formuluoja atsižvelgdamas į prašymo išduoti pažymą pateikimo datą, t. y. 2017 m. lapkričio 22 d.
24. Šiuo klausimu reikėtų priminti, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1215/2012 66 straipsnio, jis visų pirma taikomas teismo procesams, pradėtiems 2015 m. sausio 10 d. arba vėliau, o Reglamentas Nr. 44/2001 ir toliau taikomas teismo sprendimams, kurie priimami iki 2015 m. sausio 10 d. iškeltose bylose. Taigi, siekiant nustatyti reglamentą, kuris taikomas *ratione temporis*, reikia atsižvelgti į ieškinio, dėl kurio priimtas sprendimas, kurio vykdymo prašoma, pareiškimo datą, o ne vėlesnę datą, kaip antai prašymo išduoti pažymą, kuria patvirtinamas tokio sprendimo vykdytinumas, pateikimo datą.
25. Pagrindinėje byloje sprendimas, dėl kurio prašoma išduoti pažymą, kuria patvirtinama, kad teismo sprendimas yra vykdomas, priimtas 2009 m. balandžio 23 d. Taigi akivaizdu, kad ieškinys, dėl kurio priimtas minėtas sprendimas, taip pat buvo pateiktas prieš Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo pradžios datą, t. y. 2015 m. sausio 10 d. Todėl konstatuotina, kaip teigia Vengrijos vyriausybė ir Europos Komisija, kad šiuo atveju *ratione temporis* taikomas Reglamentas Nr. 44/2001.
26. Vis dėlto aplinkybė, kad nacionalinis teismas formaliai suformulavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą remdamasis tam tikromis Reglamento Nr. 1215/2012 nuostatomis, netrukdo, kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, Teisingumo Teismui pateikti šiam teismui išsamaus aiškinimo, kuris gali būti naudingas sprendimui šio teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Essent Belgium*, C-492/14, EU:C:2016:732, 43 punktą ir 2018 m. birželio 7 d. Sprendimo *Inter-Environnement Bruxelles ir kt.*, C-671/16, EU:C:2018:403, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

Dėl pirmojo klausimo

27. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 23–26 punktuose, pirmasis klausimas iš esmės turėtų būti suprantamas taip, kad juo siekiama išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 54 straipsnis turi būti aiškinamas taip, jog valstybės narės teismas, į kurį kreiptasi su prašymu išduoti pažymą, patvirtinančią, kad kilmės teismo priimtas sprendimas yra vykdytinas, turi patikrinti, ar ginčas patenka į to reglamento taikymo sritį arba ar jis turi automatiškai išduoti tą pažymą.
28. Visų pirma konstatuotina, kad visos šioje byloje pastabas pateikusios šalys sutinka, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, teismas turi teisę patikrinti, ar ginčas, dėl kurio priimtas sprendimas, dėl kurio prašoma išduoti pažymą, patvirtinančią, kad jo priimtas sprendimas yra vykdytinas, patenka į teisinės priemonės, kurioje numatytas tokios pažymos išdavimas, taikymo sritį, nesvarbu, ar tai yra Reglamentas Nr. 44/2001, ar Reglamentas Nr. 1215/2012.
29. Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, Reglamente Nr. 44/2001 įtvirtinta pripažinimo ir vykdymo sistema yra grindžiama tarpusavio pasitikėjimu dėl teisingumo vykdymo Europos Sąjungoje. Toks pasitikėjimas reikalauja, kad vienoje valstybėje narėje

- priimti teismo sprendimai būtų ne tik visiškai pripažįstami kitoje valstybėje narėje, bet taip pat, kad procedūra, kuria siekiama juos paversti vykdytinais kitoje valstybėje, būtų veiksminga ir greita (žr. 2011 m. spalio 13 d. Sprendimo *Prism Investments*, C-139/10, EU:C:2011:653, 27 punktą).
- 30 Remiantis minėto reglamento 17 konstatuojamąja dalimi, per tokią procedūrą turi būti tik formaliai patikrinami dokumentai, būtini siekiant, kad sprendimas būtų pripažintas vykdytinu toje valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 13 d. Sprendimo *Prism Investments*, C-139/10, EU:C:2011:653, 28 punktą).
- 31 Tam tikslui, kaip matyti iš Reglamento Nr. 44/2001 53 straipsnio, šalis, kreipiasi dėl pažymos dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu, turi pateikti jo kopiją, atitinkančią sąlygas, būtinas jos autentiškumui patvirtinti, ir šio reglamento 54 straipsnyje nurodytą kilmės valstybės narės valdžios institucijų išduotą pažymą (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 13 d. Sprendimo *Prism Investments*, C-139/10, EU:C:2011:653, 29 punktą).
- 32 Taigi Reglamento Nr. 44/2001 54 straipsnyje nurodytai pažymai priskirta funkcija yra palengvinti deklaracijos, kuria paskelbiamas kilmės valstybėje narėje priimto sprendimo vykdytinumas, išdavimą taip, kad šis išdavimas tampa beveik automatiškas, kaip tai aiškiai nurodyta šio reglamento 17 konstatuojamojoje dalyje (2012 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Trade Agency Ltd.*, C-619/10, EU:C:2012:531, 41 punktą).
- 33 Iš šios jurisprudencijos matyti, kad būtinybė užtikrinti greitą teismo sprendimų vykdymą, kartu išsaugant teisinį saugumą, grindžiamą tarpusavio pasitikėjimu vykdant teisingumą Sąjungoje, pateisina tai, kad – ypač esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai teismas, priėmęs vykdytiną sprendimą, nepareiškė nuomonės dėl Reglamento Nr. 44/2001 taikymo priimdamas tą sprendimą – teismas, į kurį kreipiamasi su prašymu išduoti minėtą pažymą, šios pažymos išdavimo etape patikrintų, ar byla patenka į šio reglamento taikymo sritį.
- 34 Tai, kad pagal minėto reglamento 55 straipsnį nėra privaloma pateikti tokią pažymą sprendimo vykdymo tikslu, negali paneigti teismo, į kurį kreipiamasi dėl jos išdavimo, pareigos patikrinti, ar nagrinėjama byla, kurioje priimtas sprendimas, patenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį.
- 35 Šią išvadą patvirtina tai, kad vykdymo procedūra, taikoma pagal Reglamentą Nr. 44/2001, kaip ir vykdymo pagal Reglamentą Nr. 1215/2012 procedūros atveju, užkerta kelią bet kokiam paskesniai valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teismo patikrinimui, siekiant išsiaiškinti, ar ieškinys, dėl kurio priimtas sprendimas, kurio vykdymo siekiama, patenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį, nes šiame reglamente nurodytų pagrindų, kuriais remiantis galima apskūsti šio teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu, sąrašas yra baigtinis.
- 36 Be to, taip pat pažymėtina, kad tikrindamas, ar turi kompetenciją išduoti Reglamento Nr. 44/2001 54 straipsnyje nurodytą pažymą, teismas pratęsia pirmesnę teismo procesą, užtikrindamas visapusišką teismo proceso veiksmingumą, ir vykdo teismo pobūdžio procedūrą, todėl nacionalinis teismas, į kurį kreipiamasi vykstant tokiai procedūrai, turi teisę pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą (pagal analogiją žr. 2019 m. vasario 28 d. Sprendimo *Gradbeništvo Korana*, C-579/17, EU:C:2019:162, 39 ir 41 punktus).
- 37 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog Reglamento Nr. 44/2001 54 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės teismas, į kurį kreipiamasi su prašymu išduoti pažymą, patvirtinančią, kad kilmės teismo priimtas sprendimas yra vykdytinas, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai vykdytiną sprendimą priėmęs teismas jį priimdamas nepareiškė savo pozicijos dėl šio reglamento taikymo, turi patikrinti, ar byla patenka į to reglamento taikymo sritį.

Dėl antrojo klausimo

- 38 Atsižvelgiant į šio sprendimo 23–26 punktuose pateiktus paaiškinimus, antrąjį klausimą reikia suprasti taip, kad juo siekiama išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, jog ieškinys, kaip antai pagrindinėje byloje, kuriame prašoma nutraukti turtinius santykius, susiklosčiusius dėl *de facto* partnerystės ryšio, priskiriamas sąvokai „civilinės ir komercinės bylos“, kaip tai suprantama pagal šią 1 dalį, vadinasi, ir į šio reglamento taikymo sritį.
- 39 Pirmiausia reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies a punktą šis reglamentas netaikomas sutuoktinių turtiniams režimams. Šis išimtis išplėsta turto, įgyto dėl ryšių, kurie pagal jiems taikytiną teisę laikomi lygiaverčiais santuokai, teisiniams režimams tik Reglamentu Nr. 1215/2012.
- 40 Taip pat primintina, kad tiek, kiek Reglamentu Nr. 44/2001 pakeičiama 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir reglamento nuostatomis, kai šių Bendrijos instrumentų nuostatas galima laikyti lygiavertėmis (2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Universal Music International Holding*, C-12/15, EU:C:2016:449, 22 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 41 Kaip tai matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, susijusios su minėtos konvencijos 1 straipsnio antros pastraipos 1 punktu, kurio formuluotė atitinka Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies a punkte pateiktą formuluotę, nors, kaip tai nurodyta ankstesniame šio sprendimo punkte, Teisingumo Teismo pateiktas aiškinimas dėl pirmosios iš šių nuostatų taip pat galioja ir antrajai, sąvoka „nuosavybės teisės, susijusios su santuokiniais ryšiais [sutuoktinių turto teisiniai režimai]“ apima turto teisinius režimus, kurie tiesiogiai susiję su santuokos ryšiu ar jo nutraukimu (šiuo klausimu žr. 1979 m. kovo 27 d. Sprendimo *de Cavel*, 143/78, EU:C:1979:83, 7 punktą).
- 42 Kadangi, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinės bylos šalių nesieja santuokos ryšys, turtiniai santykiai, susiklostę dėl jų *de facto* partnerystės, negali būti priskiriami prie „nuosavybių teisių, susijusių su santuokiniais ryšiais [sutuoktinių turto teisinio režimo]“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies a punktą.
- 43 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies a punkte numatytas netaikymas yra išimtis, kuri, kaip tokia, turi būti aiškinama siaurai. Iš tiesų, remdamasis Reglamento Nr. 44/2001 siekiu išlaikyti ir vystyti laisvės, saugumo ir teisingumo sritį, kurioje užtikrinamas laisvas sprendimų judėjimas, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad minėto reglamento netaikymo atvejai sudaro išimtis, kurios, kaip bet kokios išimtys, turi būti aiškinamos siaurai (šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 23 d. Sprendimo *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-302/13, EU:C:2014:2319, 27 punktą).
- 44 Be to, sąvokos „nuosavybės teisės, susijusios su santuokiniais ryšiais [sutuoktinių turto teisiniai režimai]“, kaip apibrėžta Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies a punkte, aiškinimą pagal kurį *de facto* partnerystė, tokia, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, nepatenka į šios nuostatos taikymo sritį, patvirtina Reglamentu Nr. 1215/2012 padarytas šio teisės akto dalinis pakeitimas, susijęs su šiuo netaikymu. Kaip buvo pažymėta šio sprendimo 39 punkte, minėtas netaikymas šiuo reglamentu buvo išplėstas, kad apimtų ne tik sutuoktinių turto teisinius režimus, bet ir lygiaverčiais santuokai laikytinus santykius. Taigi, siekiant, kad minėtas dalinis pakeitimas visiškai neprarastų prasmės, Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies a punktas negali būti aiškinamas kaip taikytinas tokiai *de facto* partnerystei, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.

45 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąją klausimą turi būti atsakyta, kad Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad ieškinys, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo prašoma nutraukti turtinius santykius, susiklosčiusius dėl *de facto* partnerystės, priskiriamas sąvokai „civilinės ir komercinės bylos“, kaip tai suprantama pagal šią 1 dalį, taigi ir šio reglamento materialinei taikymo sričiai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1. **2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 54 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės teismas, į kurį kreipiamasi su prašymu išduoti pažymą, patvirtinančią, kad kilmės teismo priimtas sprendimas yra vykdytinas, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai vykdytiną sprendimą priėmęs teismas jį priimdamas nepareiškė savo pozicijos dėl šio reglamento taikymo, turi patikrinti, ar byla patenka į to reglamento taikymo sritį.**
2. **Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad ieškinys, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo prašoma nutraukti turtinius santykius, susiklosčiusius dėl *de facto* partnerystės, priskiriamas sąvokai „civilinės ir komercinės bylos“, kaip tai suprantama pagal šią 1 dalį, taigi ir šio reglamento materialinei taikymo sričiai.**

Parašai.